

Persondataret

*Jura for kortere videregående
uddannelser*

3. udgave

Karen Marie Saaby Nielsen

Pia Vendelbo

Forlaget LawLab ApS

Persondataret

Jura for kortere videregående uddannelser

3. udgave, august 2021

ISBN 978-87-93392-98-4

© 2021 Forfattere og oversættere og Forlaget LawLab ApS

Alle rettigheder forbeholdes. Mekanisk, elektronisk, fotografisk eller anden gengivelse eller kopiering fra dette e-kapitel eller dele heraf er kun tilladt i overensstemmelse med overenskomst mellem undervisningsministeriet og Copydan. Enhver anden udnyttelse er uden forlagets skriftlige samtykke forbudt ifølge dansk lov om ophavsret. Undtaget herfra er kortere uddrag til brug ved anmeldelser.

Forlaget LawLab ApS
c/o Pia Vendelbo
Volden 50
8800 Viborg
Danmark

Kontaktpersoner:
Pia Vendelbo
Mobil +45 26710502
E-mail pia.vendelbo.64@gmail.com

Karen Marie Saaby Nielsen
Mobil +45 22726772
E-mail karenmarie@saaby-nielsen.dk

Forord

Dette e-kapitel er en del af en kapitelserie, der bredt dækker de juridiske emner, der er relevante for studerende på kortere videregående uddannelser, uanset hvilken uddannelse det drejer sig om. Kapitlet kan læses selvstændigt eller i sammenhæng med et eller flere af de andre kapitler. Vi har lavet dette jura materiale på baggrund af mange års erhvervs erfaring og erfaring med undervisning på kortere videregående uddannelser. Vi er begge jurister og ansat på Erhvervsakademi Dania.

Alle kapitler er bygget op på samme måde, så den studerende får et overblik over emnets indhold inden du går i gang med læsningen, der også indledes med en oversigt over emnets centrale retskilder. Til hvert kapitel hører også opgaver, der kan bruges til "tjek" af viden og mere dybdegående cases, hvor fokus er den proaktive anvendelse af juraen.

Vi håber, at serien kan hjælpe studerende med at forstå de grundlæggende juridiske discipliner og processer, der er en del af hverdagen i erhvervslivet og at de studerende professionelt kan bidrage til løsningen af dagligdagens udfordringer i samarbejde med andre fagpersoner i det offentlige eller det private.

I serien ***Jura for kortere videregående uddannelser*** er der udgivet følgende kapitler:

- § ***Aftaleret***
- § ***Ansættelsesret***
- § ***Erstatningsret***
- § ***Køberet***
- § ***Markedsføringsret***
- § ***Persondataret***
- § ***Retskilder og juridisk metode***
- § ***Law methodology***

[Link til LawLab](#), der er en offentlig facebookgruppe, hvor vi deler juridiske nyheder og debatterer juridiske problemstillinger

Pia Vendelbo

Karen Marie Saaby Nielsen

Indhold

Indledning.....	5
Oversigt over emnet.....	6
Hvad kan man bruge viden om emnet til?.....	6
Retskilder	7
Links.....	12
EU's databeskyttelsespakke	13
Databeskyttelsesforordningen (GDPR).....	13
Hvornår gælder forordningen?	17
Databeskyttelsesloven	18
Hvornår gælder Loven?	19
Undtagelser fra loven	21
Særlovgivning	23
Tilsyn	23
Det Europæiske Databeskyttelsesråd (EDPB)	23
Datatilsynet.....	24
Hvad forstår man ved personoplysninger?	25
Oplysningstyper.....	27
Almindelige (ikke-følsomme) personoplysninger art. 6.....	27
Følsomme personoplysninger art. 9.....	28
Oplysninger om straffedomme og lovovertrædelser eller tilknyttede sikkerhedsforanstaltninger.....	28
Fortrolige oplysninger	29
Hvad forstås ved behandling?.....	29
Hvornår må man behandle personoplysninger?	30
Grundlæggende principper.....	30
Betingelser for at behandling kan ske (behandlingshjemler).....	32
Behandling af almindelige (ikke-følsomme) personoplysninger (art. 6).....	34
Behandling af følsomme personoplysninger (art. 9).....	35
Behandling af oplysninger om strafbare forhold (§ 8).....	37
Behandling af CPR-nummer (§ 11).....	37
Særlige former for behandling.....	39
Myndighedernes samkøring af personlige data i kontroløjemed.....	49

Offentlige myndigheders behandling til nyt formål udvides	49
Udvalgte emner	49
Internettet	49
Aktiviteter af rent privat karakter	50
Utsigtet offentliggørelse af personoplysninger på Internettet	50
Indsamling af personoplysninger via Internettet	50
Offentliggørelse af oplysninger på internettet	51
Offentliggørelse af billeder på internettet	52
Oplysninger om børn, elever, kursister, studerende o.lign.	53
Personaleoplysninger på internettet	53
Sociale netværk	54
Forskning og statistik	57
Foreninger	57
TV-overvågning	58
Overførsel af oplysninger til lande uden for EU	61
Den registreredes rettigheder	61
Oplysningspligt	62
Anmeldelsesordningen	63
Konsekvensanalyse	63
Behandlingssikkerhed	64
Hvilke virksomheder skal have en DPO (Data Protection Officer)	65
Anmeldelse af brud på persondatasikkerheden	66
Sanktioner	66
Erstatningsansvar	67
Forældelse	67
Opsamling	67
Perspektivering	68
Kilder	69
Opgaver	70
Test din viden om GDPR	71

Persondataret

Indledning

I dette kapitel kan du læse om persondataret.

Persondataretten er i Danmark, såvel som i resten af Europa, et yderst interessant område og er tæt bundet sammen med teknologiens udvikling, som foregår i et hurtigere tempo end nogensinde før. Dette stiller store krav til lovgivningen på området, for hvem ejer egentlig oplysningerne, kan oplysningerne udnyttes og videregives og under hvilke forudsætninger, skal og kan oplysningerne beskyttes og hvilke andre forhold gør sig gældende?

I takt med informationssamfundets udvikling har persondataretten vokset sig til et stort og til tider uoverskueligt område med mange ubesvarede spørgsmål og især i forhold til internettet har den teknologiske udvikling medført, at det har været nødvendigt at stramme lovgivningen op.

Det meste af lovgivningen vedrørende persondataret stammer fra EU og er derfor fælles for alle EU-landene. Derudover har Danmark også lavet særlovgivning på området, f.eks. har Danmark vedtaget en række særregler om bl.a. cpr-numre, oplysninger om strafbare forhold, andre oplysninger af rent privat karakter og behandling af data som led i kreditoplysningsvirksomhed. Hertil kommer særlovgivningen inden for en lang række brancher. Fokus er blandt andet at øge informationskravet til forbrugerne. At trække statistik er en ting, men forbrugeren skal også vide, at det foregår og have mulighed for at sige fra.

Reglerne for persondataretten findes i dag først og fremmest i en forordning, som blev vedtaget i EU i april 2016, og hvis officielle navn er: ”Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse) (EØS-relevant tekst)”. Forordningen omtales også som Persondataforordningen eller blot GDPR, som er den engelske forkortelse for forordningen (General Data Protection Regulation).

En forordning er almenyldig¹, ligesom den er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat. En forordning virker således som en lov i medlemsstaterne, og den gælder i den form, som den er vedtaget, og der må ikke være anden dansk lovgivning, der regulerer behandling af personoplysninger, i det omfang dette er reguleret i forordningen. Danmark var på den baggrund forpligtet til at indrette dansk lovgivning i overensstemmelse med forordningens bestemmelser med virkning fra den 25. maj 2018 og so følge heraf fik Danmark Databeskyttelsesloven, som afløsning af den tidligere Persondatalov, der havde været gældende i Danmark siden 1. juli 2000. Herudover findes der på området særlovgivning, f.eks. kan her nævnes TV-overvågningsloven (se nærmere herom i afsnittet ”Retskilder”).

Databeskyttelsesforordningen betød ekstra travlhed blandt de danske myndigheder, virksomheder og foreninger. Man fik travlt med at overholde de nye regler, der på en gang rullede ud i de 28. EU-lande. Regler der blandt andet betød, at virksomheder kunne blive straffet med bøder på fire procent af deres globale omsætning - eller op til 150 millioner kroner (20 millioner Euro) alt efter, hvad der måtte være højest – ved misbrug af borgernes personlige data. Bødetaksterne i Danmark har dog vist sig i praksis at være væsentligt lavere end tilsvarende sager fra de øvrige EU-lande, hvor f.eks. British

¹ Læs mere herom i seriens kapitel ”Retskilder og juridisk metode”.

Airways er idømt en bøde på 1,5 milliarder kroner for overtrædelse af den gældende GDPR-lovgivning².

Mange af Databeskyttelsesforordningens begreber, principper og regler var allerede kendt fra den tidligere gældende Persondatalov. Forordningen indeholdt imidlertid også en række nyskabelser, der havde til formål at styrke beskyttelsen af personoplysninger.

Baggrunden for forordningen var, at der skulle ske en harmonisering af reglerne indenfor EU. Dette skulle bl.a. sikres ved en forordning, som har direkte virkning i medlemslandene, som den er (i modsætning til et direktiv, som skal tilpasses national ret) samt ved harmonisering af fortolkningspraksis gennem sammenhængsmekanismen³.

I det politiske kompromis, som er blevet resultatet, har man imidlertid lavet ganske mange muligheder for at fastsætte national lovgivning på særlige områder. Der er således med GDPR opnået en vis grad af harmonisering, men national lovgivning underminerer harmoniseringen på en række områder og virksomhederne er derfor nødt til at være opmærksomme på, om der er fastsat national lovgivning i de EU-lande, de behandler data i, og dermed ikke alene fokusere på at efterleve forordningen.

Oversigt over emnet

Dette kapitel vil blandt andet gennemgå Persondatarettens regler om:

- Begreber og definitioner
- Hvilke oplysninger må behandles
- Hvad må oplysninger bruges til
- Internettet og sociale netværk
- Den registreredes rettigheder
- Tilsynet med reglernes overholdelse
- Anmeldelsesordningen

Hvad kan man bruge viden om emnet til?

Den teknologisk udvikling skaber nye muligheder for indsamling og anvendelse af data (big data, behavioral targeting, profilering mv). Persondataretten har til formål at forhindre misbrug af oplysninger om personer og i nogle tilfælde også at forhindre indsamling af disse oplysninger uden personens viden.

Der er penge i data. Jo flere data, der kan samles om os, desto flere penge vil der være i at kunne tegne en nøjagtig profil af en person og i sidste ende identificere personen. De informationer, der indsamles, kan bruges til både gode og dårlige ting. De kan bruges til at lette trafikreguleringen, så køer på vejene minimeres, og trafikken glider nemmere. Men de samme informationer kan også anvendes til at lave en app, så man f.eks. kan stalke ekskæresten på den mest privatlivskrænkende måde.

Indsamlingen og videregivelse af personoplysninger kan også give problemer i forbindelse med ansættelsesforhold, behandling af sager ved det offentlige, whistleblower-ordninger, markedsføring, kreditgivning, virksomhedsoverdragelser og konkurser, hvor der hurtigt kan opstå svære spørgsmål,

² Som følge af et hackerangreb i 2018 blev kunder ført til et falsk website, hvor de skulle logge ind og aflevere kreditkortoplysninger og oplysninger om bookedede rejser.

³ Se definition s. 20.

som inkluderer persondataretten. Også når man installerer en mobil-app på sin smartphone, kan man risikere, at programmet henter personlige oplysninger så som telefonnummer, kontakter og positionsdata og sender dem tilbage til producenten, uden at fortælle vedkommende om det. Indsamling af oplysninger om personer sker også i forbindelse med statistikudtrækning, f.eks. ved brug af Google Analytics⁴ og diverse Cloud-løsninger. Hver gang en bruger f.eks. opretter sig på en hjemmeside eller på sociale netværk og udbreder sine personoplysninger offentligt, benytter en søgemaskine, køber en vare eller ydelse i en webshop eller i det hele taget udfører en handling, der kræver indsamling af informationer, vil spørgsmålet om hvem der ejer data, samt hvorledes de skal behandles, opstå.

Retskilder

Lovgivning	Indhold	EU
Databeskyttelsesforordningen (EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse) (EØS-relevant tekst)	Databeskyttelsesforordningen er en EU-forordning, som har til formål at styrke og harmonisere beskyttelsen af personoplysninger i Den Europæiske Union (EU). Forordningen omhandler også databehandling, som sker udenfor EU eller overførsel af personoplysninger ud af EU.	Forordningen finder anvendelse fra den 25. maj 2018, og afløser databeskyttelsesdirektivet, der blev gennemført i dansk ret via Persondataloven. Forordningen har direkte virkning i medlemslandene ⁵ , men forudsætter i en række henseender national lovgivning for at den af forordningen forudsatte retstilstand er gældende i dansk ret. Danmark skal som EU-medlemsstat følge forordningen, og vil dermed supplere bestemmelserne i forordningen via bl.a. Databeskyttelsesloven.
Databeskyttelsesloven (Lov om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger. LOV nr. 502 af 23/05/2018)	Formålet med loven er først og fremmest at supplere reglerne i Databeskyttelsesforordningen. Databeskyttelsesforordningen giver inden for en lang række områder mulighed for, at der i national ret kan fastsættes bestemmelser for at tilpasse anvendelsen af forordningen. Justitsministeriet har derfor vurderet, at det er nødvendigt, at der fastsættes en generel lov, som supplerer reglerne i Databeskyttelsesforordningen. Dette er bl.a. nødvendigt for, at den gældende retstilstand så vidt muligt kan opretholdes, eksempelvis muligheden for at undtage oplysninger fra oplysningspligten og	Loven supplerer EU's Databeskyttelsesforordning fra april 2016. Databeskyttelsesforordningen har direkte virkning i Danmark, hvilket betyder, at der som udgangspunkt ikke må være anden dansk lovgivning, der regulerer behandling af personoplysninger, i det omfang dette er reguleret i forordningen. Danmark er således forpligtet til at indrette dansk lovgivning i overensstemmelse med forordningens bestemmelser med virkning fra den 25. maj 2018.

⁴ Med Google Analytics kan virksomheder måle hvad deres brugere foretager sig. Det er utrolig værdifuldt når de f.eks. skal optimere deres hjemmeside. Google Analytics er et gratis analyseværktøj fra Google.

⁵ Læs mere om EU-rettens forhold til dansk lovgivning i seriens kapitel ”Retskilder og juridisk metode”.